

Účelem této části je umístit fenomenologii mezi empirismem a idealismem

Druhá kapitola, Mylné naturalistické výklady

§ 18. Úvod ke kritickým diskusím

H. zdůrazňuje, že nevychází z žádných a priori teorií, z žádného „návoru“, jen věrně vyjadřuje, co se samo předkládá v náhledu, *Anschauung*

To zásadně zpochybňuje metafyzický výklad fenomenologie:
je to klasický pozitivismus: naprosto bezpředsudečné pozorování,

nebudujeme na předešlých pozorováních
nepředstíráme, že nejsou či že je neznáme,
avšak dáváme stranou jakékoliv soudy o jejich platnosti, o jejich pravdě či nepravdě. Nestavíme na nich

Toto je první **epoché ante verbum**, zcela nefenomenologická zdržení se spolehnutí na všem neověřeném

(Je to kartesianismus? ne, protože nejde o výskyt, nýbrž o smysl)

Potřebujeme se vypořádat s empirismem

empirismus se vyznačuje averzí k idejím (u Hus. vždy v racionalistickém smyslu)

Empirismus je považuje za zobecnění jednotlivých zkušeností - ačkoliv

zkušenostní vědy předpokládají zásadní bytí, ne jen pravidelnost výskytu

(a.a, Feno. ve vztahu k empirismu)

§ 19. Empirismus ztotožňuje zkušenost s originär gebende Anschauung

[„dávající vnímání“, např. *vidím* na rozdíl od *pamatuji si*, původně dávající úkon]

Na empirismu pozitivní: radikalismus poznávání, proti pověře a předsudku,

rozum rozhoduje o pravdě = obrátit se k věcem samým (nach den Sachen selbst)

Avšak emp. ztotožňuje toto se založením na zkušenosti;

idee, Wesen odepisuje jako metafyzická strašidla

všimněte si: v metafyzickém výkladu Wesen je nevysvětlitelné metafyzické strašidlo, jen kladně vnímáno, ale je strašidlo = racionálně nevysvětlitelné

Empirismus pak popírá *Wesensanschauung*, zásadní náhled (např. nutnost vztahu úhlů)

omezuje skutečnost na věci, Sachen na Dinge, zatím co

skutečnost zahrnuje i nutné vztahy, tedy zásady, idee, dané v náhledu

Avšak skutečným základem není jen zkušenost předmětů, nýbrž

postřeh, vidění jako původně dávající vědomí buď individuální, nebo eidetické.

Vidění je, co opravňuje každé tvrzení
tj. každé tvrzení je třeba vykázat ze zkušenosti - avšak v
obecnějším smyslu **nazření či postřehu**. (*Anschauung*,
Schau)

§ 20. Empirismus jako skepse

Popření eidetického náhledu vede ke skepsi:
jako vše platné myšlení se zakládá na zkušenosti, ale nedovede
vysvětlit ideje
Indukce neposkytuje jistotu, je jen dohadem o zprostředkovaných
soudech.
podobně s pravidly logiky

teoretické založení empirického poznání si vyžaduje a priori
platné věty,
avšak ty empirika popírá, tudíž skepse o vědě, zbývá dohad a
ověření

Empirikové nejsou praví pozitivisté, neuznávají dané, totiž
ideje dané ve *Wesensanschauung*
praví pozitivisté jsou fenomenologové, protože ti uznávají jako
oprávnění vědy všechno dané, včetně jasně postřežených
zásad jako zásada sporu.

(a.b. Feno ve vztahu k idealismu)

§ 21. Nejasnosti na straně idealismu

Idealisté uznávají platnost ideí, a priori zásad,
avšak protože nechápou *Wesenschau*, nedovedou je vysvětlit
a **uchylují se k citěním a pocitům, k iracionálnímu vysvětlení**
rationality
(Iracionalismus vzniká proto, že neuznáváme empiriku ideí a
tak se obracíme k volání z hlubin!)
„pocit zjevné danosti“ je umělý, nevysvětluje jistotu

§ 22. Výtka platonského realismu

Obvinění, že uznáním platnosti zásad a schopnosti nazření
Pokud by „**být skutečný**“ znamenalo být předmět v prostoru, pak by
uznání skutečnosti ideí byl zvrácený platonismus -
potřebujeme fenomenologii skutečnosti!!

Fenomenologie podle Husserla:
Ideje jsou něčím skutečným ve struktuře zkušenosti,
(zase příklad: jako díra v puzzle!)
vědy je užívají avšak to z nich nedělá předměty v časoprostoru

Předsudek empiriků tu je, že *Wesen* nemůže být, nic takového se
nevyskytuje, proto to je nutně gramatická a dále metafyzická
hypostatizace
užíváme slovo „být“, pak hypostatizujeme bytí (pozdější
příklad je Heidegger)

Nato Husserl: ano, vytváříme na př. slovo „dvě“, avšak tím **označujeme**
skutečnost (funkci), která je skutečná, jakmile existuje více než
jeden předmět

není to psychologický výtvar

§ 23. Spontaneita ideace

Co vzniká v psychologických procesech je vědomí *podstaty* (Wesen),
nikoliv podstata sama

Podstata věci = druh, který uskutečňuje, nebo zásadní možnost
je něco, co nazíráme, i když věc sama (kentaur) je něčím
smyšleným

Podstata je možnost, která vzniká ve fungování věci, tedy
funkce neboli **nika**

§ 25. Zásada všech zásad

Každé nazření opravňuje vědění, nic nevylučujeme, vše přijímáme ovšem
jen v mezích danosti
proto účelem bádání je jasné nazření

všechny druhy nazření jsou rovnoprávné zdroje poznání
včetně kategorického názoru (*Wesenschau*) - to nemůže popřít ani
přírodověda
autoritou je příroda, ne teorie přírodovědeckého poznání

Proto fenomenologie doplňuje poznání, ani empirika, ani racionalismus
ji nevyvracejí
Jde o jasné nazření eidetické struktury zkušenosti.

Čili:

Jak ji tu Husserl předkládá, fenomenologie není návrat k metafyzickému
idealismu (realismu idejí)
ale také to není návrat k empirismu ve smyslu anglosaského sensualismu.

Nejpodobnější je systémové teorii: zkušenost není iracionální, má svoji
strukturu, tu je možno nazřít.
Nejde o nazírání dalších předmětů (*Gespenstern*) v časoprostoru, nýbrž o
nazření logiky věci.